

Havana Karavano

KONGRESA KURIERO DE LA 95-A UNIVERSALA KONGRESO

N-ro 5

Vendredo, 23-a de julio 2010

Ĉu cenzuro eĉ en la Kongresa Kuriero?

Mi verkis kelkajn liniojn pri la kunveno “Estraro sin prezentas”: ili ne aperis en la 4-a numero de *Havana Karavano*. Aperis tamen raporto de la ĝenerala direktoro, Osmo Buller. Ja, lia raporto certe pli sekvis la nunan politikan sintenon de la gvidorganoj de UEA, sed ĝi prezentis nebone la kunvenon (en kiu partoprenis malpli da homoj ol li indikis) kaj precipe mian intervenon pri la “Stano Marček”-problemo. Kaj poste oni sin demandas, kial la nombro de membroj de UEA malaltiĝas, kaj kial novaj homoj ne kandidatiĝas por renovigo de nia tuta agado. Ĉu ia “strategia plano” ĉi-rilate fare de stranga lobio?

Edvige Ackermann, KN 335

La redaktoro respondas: *La kontribuajo de s-ino Ackermann pri la koncerna kongresa evento estas nun metita en PDF-formato ĉe http://dl.dropbox.com/u/1107821/esp_ackermann.pdf, kie ĉie ret-konektata kongresano povas legi ĝin kaj eble pli bone kompreni kial la raporto de s-ro Buller estis preferita kaj aperigita. Certe influis ke li estas la direktoro, sed tio ne estis ĉio. Mi ĉiuokaze sincere dankas al s-ino Ackermann, ke ŝi tiel ĉi sugestis la eblon simile meti neaperigitajn kontribuajojn al la Kongresa Kuriero en rete legeblan PDF-dosieron, kies TTT-adreso aperos en la lasta numero en sabato. Mi pardonpetas pro neeblo enmeti ĉion, kutime pro manko de spaco en la nuraj kvar paĝoj, kaj mi aparte pardonpetas pro neaperigo de la suba artikoleto de Emilio Cid, kies ellaso estis nek intenca nek prikonsciata, sed nur akcidenta. Estas bedaŭrinde malfrue por diri la jenon, sed mi tamen esperas ke kiel eble plej multaj kongresanoj agos laŭ la kuraĝigon de s-ro Cid kaj partoprenos la proponitan informan kampanjon.*

Gazetara Kampanjo ĉirkaŭ la UK

Kongresano ne perdu la okazon rakonti al la gazetaro de via regiono pri la travivaĵoj kaj spertoj dum la UK: vd. <http://gazetaro.co.nr>.

Emilio Cid (BR)

Programaj anoncoj

Gravaj informoj pri KER-ekzamenoj

Ni informas la kandidatojn, ke la skriba parto de la KER-ekzameno okazos vendredon, ekde la 11-a horo.

C1-nivelo 11h00-16h00 en salono Jáki

B1-nivelo 11h00-14h00 en salono Broccatelli

B2-nivelo 11h30-15h00 en salono Broccatelli

Ni petas ĉiun kandidaton aperi antaŭ la indikitaj salonoj dek minutojn pli frue ol la komenco de la ekzameno. Nur tiuj rajtos ekzameniĝi, kiuj plenigis la aliĝformularon antaŭ la fino de la tago en jaŭdo kaj pagis la ekzamen-kotizon ĉe la kaso. Pri tio necesas kunpreni la kvitancon.

La dua sesio okazos vendredon, tuj post la skriba parto de la ekzameno, en la ĉambro Ortiz. Aparta aliĝo ne necesas.

Sukcesan ekzameniĝon al ĉiu kandidato.

Katalin Kováts, KN 512

Gefratoj Italoj / Italoj Vekiĝis

Akcepto de la itala ambasadoro por italoj kaj geamikoj. Matenmanĝejo de Hotelo Palco vendredon la 23-an, je 18h30. Aŭtobuso al la Internacia Arta Vespero atendos la ĉeestantojn poste.

Renato Corsetti, KN 412

Kongresaj raportoj

Junularo ekskursis HEJMEN

Kadre de la Junulara Programo spontane organiziĝis merkreda ekskurso HEJMEN: la Havana Esperanto-Junularo Malmultekosta Ekskurso Neoficiala. Antaŭ la hotelo Neptuno-Tritón kunvenis matene 29 gejunuloj kaj per la loka transporto ekveturis al la centro de la malnova urbo. Tie oni dum la tago vizitis multajn vidindaĵojn (inkluzive de Zamenhof-tabelo), bone maĝis en restoracion kaj en la fama glaciaĵejo Coppelia, trovis geokaŝujon (sekreta trezoro de tutmonda ludo) kaj fotiĝis kun la lumturo – la simbolo de la kongreso. Fine oni revenis ja hejmen, ĉiu al sia hotelo.

Marek Blahuš, KN 855

TADEN-kunveno

Dek ses kongresanoj el naŭ landoj ĉeestis la kunvenon de la nefumantoj, mardon je 16h15 en Middelkoop. El la estraro aperis nur la sekretario. La retprizorganto Bart Ruigrok pro malbona sanstato devis rezigni. Kun Jiří Rada (CZ) li fondis Tutmondan Agadon de Esperantistaj Nefumantoj kun la periodaĵo *Puraj Pulmoj*. En 1996 TADEN iĝis asocio sub prezido de Nora Moerbeek kaj ekkunlaboris kun UEA, kies Centra Oficejo ankoraŭ multe helpas. El la ĉ. 80 interesatoj nur ĉ. 20 kotizas, kio grandigis la deficiton ĝis ĉ. 1000 eŭroj. Kontraŭe, pluraj membroj pagis eĉ tri- aŭ kvaroblon de la malalta kotizo. Nepagantoj ricevas almenaŭ la resuman lastan numeron de la jarkolekto.

Paneo en la komputilo de Bart Ruigrok kaŭzis la perdiĝon de la tuta retadreso, kio malebligas liveron de la ceteraj numeroj al nepagantoj. Tial gravas sendi sian retadreson al <r.moerbeek@online.nl>.

Cetere ni preparolis la situacion de fummalpermesoj en la diversaj landoj. Ĝenerale ĝi progresas en eŭropaj landoj, almenaŭ en fermitaj publikaj ejoj. Aliflanke en konsumejoj fermitaj ĉambroj estas ofte destinitaj por fumantoj sen plena konsumservado. Tamen la observigo de la leĝoj tre lamas, precipe en Rusio. En Japanio tamen certaj stratoj iĝis fumliberaj. En Germanio kaj Svislando la situacio varias laŭ la federaciaj landaj aŭ kantonaj. Gravan sciiĝon ni ricevis de d-ro Imre Ferenczy <ifedr@t-online.hu> pri pulm-trejna inhalilo, kiu povas resanigi spirorganojn.

Rob Moerbeek, KN 126

LIBE-kunsido

Dudekopo el 16 landoj partoprenis la kunvenon de LIBE (vidhandikapitoj) je 17h15 en Middelkoop. Post la kutima sinprezento de la ĉeestantoj, la kasisto Pier Luigi Da Costa (KN 650) skizis la laborojn de LIBE, klarigante ke pro la neceso havigi al si bonan akompananton kaj samtempa IKBE (blindulkongreso) en Vieno (AT) ĉi-foje ĉeestas malmultaj. Grava kontaktilo estas *Esperanta Ligilo*, aperanta brajle, kasede, interrete. Krome funkcias retpaĝaro, <http://www.libe.narzan.com>). Ĝenerale en la movado regas helpema sinteno.

La parolon ricevis Radojice Petrović, estrarano de ILEI. Li rakontis pri jusa komuna seminario en Slovakio, en kiu du finnaj junulinoj tre kontentige lernis Esperanton laŭ la freŝdate brajligita rektmetoda libro de Stano Marček.

Rilatojn kun la granda kupola Eŭropa Blindula Unio subtenas la LIBE-prezidanto Arvo Karvinen, aktiva ankaŭ en la Socia-Kultura Sekcio de EBU, fakto menciita ankaŭ en la Faka Forumo. La dua plej longedaŭra periodaĵo en Esperanto estas ĝuste *Esperanta Ligilo*, atentigis la iama LIBE-prezidanto Aldo Grassini: *EL* ekaperis en 1904, mallonge post *Espero Katolika*.

Antaŭe multaj lernis en blindullernejoj, i.a. tiu en Beogrado, kiu klerigis i.a. la vicprezidantinon Nedeljka Ložajić kaj fakulon pri legebligo de retpaĝoj por blinduloj Gradimir Kragić. Nun Interreto kaj komunaj seminarioj povos alporti freŝajn fortojn.

Rob Moerbeek, KN 126

Meza Oriento kaj Norda Afriko

Kunsido de la Komisiono pri Meza Oriento kaj Norda Afriko (en la Kongresa Libro Araba Komisiono) okazis la 22-an de julio kun partopreno de dudeko da kongresanoj. Oni klarigis pri la agado de la komisiono en tiu mondoparto kaj alvokis al agado pere de ĵurnalaj anoncoj en tiuj landoj. Tiucele la esperantistoj kontribuu per donacoj al la konto “Arabio” de UEA.

Renato Corsetti, KN 412

Scienca kaj Faka Agado

La subkomitato pri scienca kaj faka agado, sub gvido de Aurora Bute kaj Amri Wandel, kunvenis en mardo. Partoprenis dek ses personoj, ok el ili komitatanoj.

La subkomitato traktis tri temojn:

1. La retlisto “Scienca kaj Faka agado de UEA” havas du ĉefajn celojn: komunikado inter kaj kun la fakaj asocioj, kaj informado pri scienc-kaj fak-rilataj temoj inter la listanoj – ĉu reprezentantoj de fakaj asocioj, ĉu individuoj. La listo sufiĉe kontentige funkciadis dum la lastaj jaroj sed estas dezirinda eĉ pli intensigi kaj variigi la trafikon de mesaĝoj, aparte pliigi debaton kaj pli enplekti la fakajn asociojn. Tiucele la fakaj asocioj kontrolu kaj laŭnecese ĝisdatigu siajn kontaktadresojn en la listo.

2. Konstatinte la kreskantan gravecon de la Esperanta Vikipedio, ĉiuj fakaj asocioj verku priskribon de sia organizaĵo kaj agado cele de aperigo en Vikipedio, kaj publikigu ĝin al la listo Scienca kaj Faka Agado.

3. Scienca raporto por Unesko – pri scienca agado en kaj per Esperanto. La invito liveri tiun raporton naskiĝis antaŭ unu jaro dum rendezuo inter A. Wandel kaj s-ino Yolanda Berenguer, kunordiganto de la Unesko-spac-programo kaj respondeculino pri la Internacia Jaro de Astronomio (*Esperanto*, septembro 2009). Por esplori la eblojn de kunlaboro inter UEA kaj la scienca sektoro de Unesko, oni interkonsentis ke s-ino Berenguer dissendos al siaj kolegoj en la scienca sektoro dokumenton preparotan de UEA, kiu prezentos la scienc-rilatan agadon per Esperanto, laŭeble ankaŭ pri temoj flegataj de Unesko, kiel ekologio, agrikulturo, oceanologio, spac-eksploatado por pacaj celoj, scienca kunlaboro en trimondaj landoj ktp. Por prezenti Esperanton en la scienca sektoro de Unesko, en kiu UEA ĝis nun apenaŭ havis kontakton, la subkomitato proponas nomumi teamon kiu respondecu pri la preparado de tiu raporto.

Amri Wandel, KN 915

Fino de la kongrestemaj diskutoj

En la lasta kunsido pri la kongresa temo, la ĉeestantoj diskutis malnetan rezolucion preparitan de la reĝisoro de la kongresa temo. Oni proponis plurajn utilajn ŝanĝojn kiujn oni tuj faris; necesos poste ke la rezolucia komisiono ĝin pritraktu kaj ke la Komitato de UEA ĝin aprobu. Dum la alia duono de la kunsido oni debatis pri kiel plej efike antaŭenigi interkomprenon inter popoloj. Evidentiĝis ke estas granda intereso por ke grandskala kongreso kiel UK pritraktu la temon “Kulturo” kaj permesu al partoprenantoj ĝisfunde konatiĝi kun fremdaj kulturoj.

Geoffrey Greatrex, KN 175

Transporto por la vesperaj aranĝoj ekster la kongresejo

VENDREDO

(Internacia Arta Vespero –
Teatro Nacional)

Ekiri de la kongresejo: 18h45

Reveno al la hoteloj:
je la fino de la prezentado

Centjariĝo de Esperanto en Kubo

La preleganto Juan Ramón Rodríguez (KN 83) klarigis ĉion rilate al la centjariĝo de Esperanto en Kubo kaj la por-esperanta agado en Kubo antaŭ la oficiala fondiĝo de KEA. Li montris multajn dokumentojn originalajn, kiuj pruvas la ekziston de revuoj, kaj aliajn, kiuj celis la disvastigon de Esperanto nialande. Elstariĝis reprodukto de portreto de Zamenhof farita de juna kuba pentristo de la frua epoko.

Pedro Fernández, KN 689

Esperantologia Konferenco

Inter la aliaj prezentoj de la Esperantologia Konferenco, prof. Kiselman (KN 460) pritraktis interesegan temon: kiaj estas la diversaj variaĵoj de Esperanto kaj la “pra-esperantoj”, kaj la reformo-proponoj. Kelkfoje oni ne konscias pri tio, kiom da esploro kaj kiom da provoj faris Zamenhof dum jaroj, unu ekzemplo estante la ina finaĵo *-aŭ* en la varianto de 1881. Bedaŭrinde la tempo ne sufiĉis por analizi ĉion kun tiom da detalemo kiom la temo meritas. Brila prelego!

Alberto García Fumero, KN 702

Eddy Raats en aŭtora duonhor

Belstile kaj perfekte kompreneble, Eddy Raats ĝuigis nin kun siaj rakontoj eltiritaj el lia libro *La longa vojaĝo*. Oni vidas lin, liajn timojn, kuraĝon kaj malfacilaĵojn. Kaj mi pensas, kiam mi rigardas rideton de Eddy, ke tiu infano eterne akompanas lin kaj foje kaj neatendite dancas mirakle antaŭ ni.

Ricardo Salazar Crespo, KN 324

Kunsido de EJA

Je 10h45 jaŭdon en salono Jáki, sub prezido de d-ino Urueña (KN 251) kunsidis dudek personoj por trakti jurajn temojn. D-ino Urueña unue prezentis la historion de la asocio kaj de nia revuo *Jura Tribuno Internacia*, kies ekzempleroj laste eldonitaj estis distribuataj inter la ĉeestantoj.

Oni raportis pri la pasintjara kunsido okazinta en Bjalistoko, kaj estis elektita nova estraro por gvidi la asocion, konsistanta el d-ino Urueña, prezidanto; d-ro Luis L. Cordove Arellano, sekretario; d-ino Antoaneta Nikolaeva, voĉdonanto. Laŭ propono de d-ro Osibov el Kroatio, oni intencos venontjare organizi debaton pri la kortumaj sistemoj de diversaj landoj.

M. Rafaela Urueña, KN 251

Rezultoj de Belartaj Konkursoj 2010

POEZIO

Dua premio: por “Antaŭ via foriro” al Josip Pleadin, Kroatio. Tria premio: por “Ekzistas ie kaŝita loko” al Josip Pleadin, Kroatio.

PROZO

Unua premio: por “En katedralo” al Edmund Grimley Evans, Britio. Dua premio: por “Verda ondado” al Sten Johanson, Svedio. Tria premio: por “La deturniĝo” al Luiza Carol, Israelo. Honora mencio: por “Rulseĝo” al Paulo Sergio Viana, Brazilo.

TEATRO

Tria premio: por “Kiu kaĉon aranĝas, tiu ĝin manĝas” al Lena Karpunina, Rusio. Honora mencio: por “Kroka paradizo” al Stefan MacGill, Hungario. Honora mencio: por “Princino Seka Diazbeti” al Adrienne Pásztor, Hungario.

ESEO

Unua premio: por “Vortfarado kaj radikfarado” al Christian Rivière, Francio. Dua premio: por “L’espero, l’obstino kaj la pacienco” al Doron Modan, Israelo. Tria premio: por “La literatura vivo de Esperanto” al Paulo Sergio Viana, Brazilo.

INFANLIBRO DE LA JARO

“Reĝo Maĉjo la Unua” eldonita de Tomasz Chmielik, Pollando.

KANTO

Unua premio: por “Senlimiĝis” al Duoble Unu. Dua premio: por “Surplacen venu vi” al Kaj Tiel Plu.

FILMO

Ankoraŭ ne anoncite.

Aŭtoraj Duonhor

Humphrey Tonkin

Ĉu necesas ankoraŭ prezenti Humphrey Tonkin? Renkontu lin dum aŭtora duonhor, kie li rakontos pri la anglalingva mallongigo de la biografio de Zamenhof de Korĵenkov, kiun li redaktis, kaj ankaŭ pri *Modernaj Robinzonoj* de Soros en angla kaj itala vesto.

Vendredo 15h00-15h30

Amri Wandel

Kiam Amri ne sciencumas pri nigraj truoj aŭ pri la Internacia Kongresa Universitato, li tradukas jen israelajn kantojn kaj jen infanlibrojn. Lastatempe li verkas sian duan libron pri Astronomio – *La Universa Lingvo*. Ĉi-duonhore Amri dividos kun vi spicajn rakontojn pri tiuj siaj literaturaj kaj sciencaj entreprenoj.

Vendredo 15h30-16h00

Festparolado de Probal Dasgupta ĉe la Solena Inaŭguro de la 95-a UK

(daŭrigita)

Unu homo multe fortostreĉinta por alporti tiun komprenon estis Tibor Sekelj. Li vojaĝis ĉien, parolis kun ĉiuj, kaj senlace verkis pri siaj spertoj kaj konversacioj. Ekzemple, en la ikona porinfana verko *Kumeŭaŭa, filo de la ĝangalo*, Sekelj montras sin lernanta de la sudamerika indiĝenpopola knabo Kumeŭaŭa, kies intelekta mentoro estis pliaĝulo el lia popolo, 'maljuna Maloa'. Sekelj certe ekzemplis la iom troan ekzotikismon de siaj tempo kaj loko. Sed ene de komprenindaj limoj li heroe strebis rompi murojn, vastigi konversaciojn kaj devigi la nordon kaj la sudon lerni unu de la alia.

Iuj gvidaj figuroj en la eŭropa esperantista junularo en la sesdekaj jaroj lanĉis novan tipon de konversacio kun la sudaj landoj. Tiu generacio identigis ĉi-rilate du celojn. Unuflanke ili laboris por plikonsciigi la civitanojn en la nordaj landoj kaj intensigi la konkretan evoluhelpadon al la sudo. Aliflanke ili strebis por ke la sudajn voĉojn en Esperantujo la nordaj agantoj akceptu kiel dignajn kamaradojn, kaj ja ne kvazaŭ humilajn ricevantojn de helpo. De ilia deklaro de Tyresö ĝis la posta-generacia manifesto de Prago, ni spertis evoluon for de naiva mond-unueciga idealo al la akcepto de regiona plurismo kaj de ekologia niĉaro kaj ciklaro. Tio estas logika sekvo kaj daŭrigo de la agado de la generacio de Tyresö.

La efikon de la laboroj de la generacioj de Tyresö kaj Prago sur la esperantistan konversacion inter konversacioj ni ankoraŭ ne sukcesis vere digesti. La psikologion en Esperantujo regas ankoraŭ la budapeŝta kaj skota skoloj, kiuj malgraŭ persona bonvolemo ne ĝiskapablis akcepti la sudajn voĉojn kiel egalajn partnerojn. Kaj dume, trafis nin la leviĝo de alia maniero konversacii – la interreto!

Ni eble komencis pensi, ke ni komencas lerte manipuli la stirilon de monda movado por serioza reedukiĝo al planedana konscio. Sed ĝuste en tiu momento la interreto, kaj ties multkanala interŝanĝado de bildoj, sonoj, kunkroĉe kun dokumentoj, draste malfaris la iaman seriozecon de la edukaj kaj kulturaj sistemoj. En la nuna generacio, la esperantistoj serĉas kulturajn ikonojn ne tiom en libraj tekstoj, kiom sur la kompaktaj diskaj, kie kreiĝas muzika noveco. Bertilo Wennergren estas eble la sola hibrida figuro, same rokmuzika kiel vortarista. Ĝenerale la hodiaŭaj atingantoj devas elekti, ĉu steli sur la distra-amuzindustria ekrano aŭ ĉu fosi la tradician tekstan sulkaron.

Nia tradicia esperantista konversacio inter konversacioj alfrontis en sia historio malamikojn potencajn. Sed ni de longe povoscias interveni por antaŭenigi la edukon kaj institucion maldiskriminacion, la sisteman estimon al ĉies homaj rajtoj kaj aliajn ĉiesigajn celojn. La aktuala demando estas, kiamaniere nia stilo kresku por atingi ion similan en la malsistema

epoko de tiu ĉi eduk-amuza – ni nomu ĝin la *edmuza* – industrio.

Estas nova fenomeno la edmuza industrio, kiun ni ja ne pentru kvazaŭ meduzon. Ne nur ni esperantistoj, sed ankaŭ aliaj kulturaj movadoj komencis fosi novajn sulkojn tiuterene. Ne estas nova la ludo de eduka amuzado; nia Claude Piron scipovis verki kaj serioze kaj krimromane, kaj mi ĵus menciis Bertilon Wennergren. Resume dirite: niaj pintaj unuopuloj adaptiĝas kaj jam lerte elpaŝas en generacio post generacio. La esperantista socio devas zorge aŭskulti, spekti, kaj eĉ legi tiujn sukcesulojn kaj ligi ilian kreskadon al nia movada strebado al maldiskriminacia kultura etoso ebliganta la ĉiesan observadon de homaj rajtoj kaj plenumadon de homaj bezonoj sur krizanta planedo.

Mi persone pensas, ke urĝe necesas metodo por traduki tiujn unuopulajn atingojn en pli ĝeneralan rekomprenon de niaj laboroj. Tiu rekompreno devos havi radikojn en la pasinteco kaj vivipovajn foliajn flugilojn, kiuj birdos en novan ĉielon.

Tiucele mi proponas al vi, sinjorinoj kaj sinjoroj, uzindan strategion, kiu aperas en la malneta strategia laborplano ekzamenota en la komitataj kunsidoj dum tiu ĉi kongreso. Mi aludas al la Projekto Vizaĝoj. Kion celas tiu projekto?

Mia tezo estas, ke vizaĝojn de grandaj atingintoj oni facile rekonas, kaj pere de ili oni komencas pli klare ekkoni la idealojn, kiujn ili evoluigis en siaj ekzemplaj vivoj. La esperantista dialogo kompreneble celas elstarigi ĝuste la plej dialogajn vizaĝojn. Mi jam menciis Sekelj. Anstataŭ skeme paroli pri tiu aŭ alia skolo mi nomu Auld, Kalocsay, Baghy, Urbanova, Montagut, Declerck, en la tradicia, libra kulturo. La oficiala versio de la Projekto Vizaĝoj provizore proponas la produktadon de vikipediaj tekstoj kaj de iuj paperaj dokumentoj kaj libroj sur tiu bazo. Sed ni planas reintertrakti la detalojn de nia malneta dum unu jaro. Ĉu vi ŝatas la ideon, ke niaj rokmuzikaj, filmaj, teatraj steluloj inĝenie kreu plurmodajn artaĵojn por pli efike konatigi niajn vizaĝojn?

Kompreneble ĉiu lando devas elstarigi ankaŭ proprajn vizaĝojn. Kaj mi de longe pledas por tio, ke la esperantistoj zorge elektu aliancinojn kaj prezentu ankaŭ iujn neparolantojn de Esperanto kiel pintajn amikojn de, kaj kontribuintojn al, nia universalisma afero. Mi persone sekvos kun granda intereso la decidojn de kubaj esperantistoj pri la vizaĝoj elstarigotaj. La nordo povas lerni de tiu ĉi ikona suda lando i.a. novajn metodojn de mastrumado de organika agrikultura sistemo. Eble iuj esperantistaj verduloj persvados niajn kubajn samideanojn elstarigi la vizaĝojn de iuj organikaj agrikulturistoj, kiuj ne mem lernis Esperanton, sed kies aliancanecon ni povas rikolti? Tio estas nur ekzemplo, pri kiu mi aŭdis. Bonvolu pliklerigi min – kaj nian komitaton – dum la kongreso, kiu nun komenciĝas, geamikoj. Ni venas al kongresoj por *lerni* de vi ĉiuj en kaj ekster la salono.

Dankon pro via atento.

★